

estats i nacions**principi de les nacionalitats**

Són molts els esperits simplistes que, encara avui, quan han de definir algun problema quelcom complexe, es deixen conduir per les divagacions més indefinides. Llurs mentalitats, tan superficials, no els permet veure les coses tal com són de fet, sinó tal com ells voldrien que fossin. Això s'esdevé, molt sovint, en tractar de definir els conceptes «Estat i Nació».

Doncs bé, ¿que és una Nació i que és un Estat? Procuraré ésser breu i concret, per a definir-ho.

El concepte més corrent d'Estat, és: «un conjunt oficial distribuït en uns poders, representats per una bandera, amb un idioma oficial, tot plegat, limitat per unes fronteres més o menys convencionals, regeix apuntalat per un exèrcit».

Voler aplicar aquesta mateixa definició, al concepte de Nació, és caure en el més gran dels sofisme, puix que Nació és: una comunitat d'homes que, units per un secular procés històric, parlen un mateix idioma i presenten les mateixes característiques jurídiques i polítiques socials, etc.

Hem vist sempre com les nacions són indestructibles, la qual cosa, no s'esdevé amb els Estats puix que aquests es fan i es desfan amb molta facilitat. I així ho veiem en examinar el procés històric dels pobles. Recordem que l'Estat Polac, abans de la gran guerra, no existia, per tal com estava repartit, aleshores, entre Rússia, Austria i Alemanya. En canvi, existia la nacionalitat polaca, i ho prova, el fet de què després de la guerra, les tres Polònies es reuniren per a formar, de bell nou, l'antic Estat Polac d'una sola nacionalitat. El mateix podem dir de Txecoslovàquia, Iugoeslàvia, Lituània, Finlàndia, etc.

I no cal parlar de tan lluny. Fixem-nos, solament, amb el cas de Catalunya.

Després de la guerra separatista i abans del tractat dels Pirineus (segle XVII), part del territori català passà a poder de Lluís XIV. Ho aconseguí

per la incapacitat dels diplomàtics espanyols, o pel menyspreu de Felip IV, contra una terra que es revoltà contra el seu poder absolut. Així veiem, com els catalans que vivien entre les Alberes i Corberes (actual Roselló francès), abans de 1659, eren oficialment de l'Estat Espanyol i després del dit tractat passaren, oficialment, a dependre de l'Estat Francès.

¿Es, doncs, concebible que avui podem ésser d'una nació i demà d'una altra? No, cada home posseeix una condició nacional tan pròpia que, per raó natural, conserva sempre, sigui súbdit de l'Estat que sigui.

Per concretar, doncs, podem dir que una nacionalitat és un fet natural, la principal característica del qual és l'idioma.

Els homes podran traçar fronteres noves dintre d'un territori nacional; podrà, fins i tot, una cultura forana haver fet obra perturbadora en l'esperit d'un poble; i fins podrà un poble menysprear o ignorar la seva pròpia nacionalitat... però, la nació subsistirà.

Fonamentat, doncs, el principi de les nacionalitats amb la justa fórmula de que cada nació, petita o gran, ha de formar un estat, no contradiu a les fórmules de federació europea i supressió de fronteres.

Una nació organitzada en estat pot donar a aquest la constitució dictada per la seva pròpia voluntat. Ella pot ésser unitària o federal, però sols per un acte d'oportunisme, dictat per la seva consciència lliure, pot conduir-la a la federació amb una altra nació. Per tant, si una nació pot acceptar la lliure federació des del punt de vista restringit ¿com podria refusar-la, si es tractés d'obtenir una àmplia solidaritat europea o universal?

Examinant la situació política actual de la Península Ibèrica, tenint en compte que Portugal quan es constituí en Estat independent no tenia una personalitat nacional tan acusada

com ja aleshores presentava Catalunya en unir-se amb Castella, i trobant-nos, avui encara, pendants de resoldre un dels problemes més trascendents de l'Espanya unitària, que és el problema de la llibertat de Catalunya, deduem, del que acabem d'exposar, que l'ideal, l'únic ideal que pot servir de base segura per a formar una gran Espanya, és l'ideal Ibèric, i aquest no pot, ni tan sols esmentar-se, mentre Espanya, en relació amb Catalunya, mantingui una política de coacció assimilista. Solament, amb la garantia d'una organització federativa, podrà Portugal sentir-se temptada a prendre part en una comunitat de pobles ibèrics.

El sentiment nacionalista no és, ni pot ésser, contrari a les grans federacions. Sols el lliure nacionalisme pot caminar paral·lelament amb el neixent europeisme. Una federació europea a base d'una configuració interna que fos un mapa ètnic i lingüístic, seria la veritable Europa i evitaria els conflictes interns que, des de fa segles, la consumeixen.

Si s'arribés a ofegar l'esperit estatal-imperialista per a vigoritzar el lliure nacionalisme, la unió europea, que tant preconitza Briand, estaria més prop d'ésser un fet, puix que amb el triomf absolut de les nacionalitats i enfonsats els grans estats artificials podria renéixer, ric i potent l'esperit europeu que tant es busca.

R. XIMENIS.

S'arreglen plomes estilogràfiques
Llibreria Batllósera
GALAN, 2

Només les persones d'esperit tarat poden parlar-vos de la MORT.

Les persones d'esperit sa sempre us parlaran de la VIDA.

Un bon taller de calçat a mida
PALLAC GALAN, 2